

your son, your only son, whom you love, Isaac, and go to the land of Moriah, and offer him there as a burnt-offering on one of the mountains which I will tell you." Abraham rose early in the morning, saddled his donkey, and took with him his two attendants and Isaac his son; he chopped wood for the offering and set out for the place of which God had told him. On the third day, Abraham looked up and saw the place from afar. Abraham said to his attendants, "You stay here with the donkey, and I and the lad will go yonder; we will prostrate ourselves [before God] and then return to you." Abraham took the wood for the offering and put it on Isaac his son, and he took in his hand the fire and the knife; and the two walked on together. Then Isaac spoke to Abraham his father and said, "My father;" and he answered, "Here I am, my son." And he said, "Here are the fire and the wood, but where is the lamb for the burnt-offering?" Abraham answered, "God will provide for Himself the lamb for the burnt-offering, my son," and the two walked on together. They reached the place of which God had told him, and Abraham built an altar there, arranged the wood, bound Isaac his son, and placed him on the altar upon the wood. Then Abraham stretched forth his hand, and took the knife to slaughter his son. But an Angel of the Lord called to him from heaven and said, "Abraham! Abraham!" And he answered, "Here I am." And he said, "Do not lay your hand upon the lad, nor do anything to him; for now I know that you are a God-fearing man, since you have not withheld your son, your only son, from Me." Thereafter, Abraham looked up and saw a ram caught in the thicket by its horns; and Abraham went and took the ram and offered it as a burnt-offering instead of his son. And Abraham called the name of the place "The Lord Will See," as

תפלת השחר

14

את בנך את יחידך אשר אהבתי את יצחק, ואת קדו
אל ארץ מבורה, והעלתי שם לעולה על אחד ההרים,
אשר אמר אליך: וישבם אברהם בכפר, ורחב את
תמוז ויקח את שני נעריו אתו ואת יצחק בנו, וקטע
עצי ערבה ויקט ויקד אל הפקודם אשר אמר יי האלהים:
ביום השלישי וישא אברהם את עיניו, וירא את
תפקודם מרחק; ויאמר אברהם אל נעריו שבו לקם מה
עם הממור, ואני והנער נלכה עד כה, ונשתחית
ונשוכה אליכם: ויקח אברהם את עצי העלה וישם
על יצחק בנו ויקח ביזו את האש ואת המזבחה,
וילכו שניהם יחדו: ויאמר יצחק אל אברהם אבי
ויאמר אבי, ויאמר הנני בני, ויאמר הנך ראש
והעצים ואני הישה לעלה: ויאמר אברהם אל יראתי
לו הישה לעלה בני, וילכו שניהם יחדו: ויקחו אל
תפקודם אשר אמר לו האלהים, ויכן שם אברהם את
המזבחה, ויעד את העצים, ויעקד את יצחק בנו, וישם
אתו על המזבחה מקטע לעצים: וישלח אברהם את ידו
ויקח את המזבחה, וישחט את בנו: ויקרא אליו
מלאך יי מן השמים ויאמר אברהם אברהם, ויאמר
הנני: ויאמר אל תשלה ידך אל הנער, ואל תעש לו
מאומה, כי עתה ידעתי, כי ירא אלהים אתה, ולא
חשבת את בנך את יחידך מקטני: וישא אברהם את
עיניו וירא והנה אייל, אחר נאיתו כסכה בקרני,
וילך אברהם ויקח את האיל, ויעלהו לעולה תחת בנו:
ויקרא אברהם שם תפקודם הוהא, יי וראה, אשר

תש"י: אלוהי ייחוד אלוהי פסד"ם ש"ר: אלוהי ייחוד אלוהי

קנה

סדרור

תפלת העשיה

וכי שבת

בְּקִרְבֵּי הַסּוּדָה מוֹקֵף לַעֲמֵק וְהֵם נִיִּי לַעֲנִיָּה וְהֵם גַּ' לַעֲנוּסִים לַעֲנִיִּי

אֲמַרְךָ כִּי צִמְדוֹת הַיָּדֵיךָ וְנִיִּי לַעֲלֵפִין וְנִיִּי לַדִּוּרִין וְהַיָּדֵיךָ שֶׁכָּל אֲמַרְךָ גַּ' אֲחִיִּי

מִיִּי אֲמוּסִים וְהֵי אֲמוּרָה לִי לַהֲעֵלֶמֶת הַלְּעוֹשִׁין הַגְּבוּרִי לַעֲרַסֵם וְלִיִּי

לַהֲעֵלֶמֶת הַפְּעִינִי שֶׁהוּא יִמְקֵךְ פְּעִינִי גְבוּרִי צַעֲמֵן מִפְּנֵי אֲמוּסִים הַמִּזְעִינִים

כִּי עַיִי הַעֲלֵם לַעֲנוּסֵי הַגְּבוּרִים יִסְפִּיק בָּם לַעֲמֵק שֶׁהוּא הַפְּעִינִי וְלֹא

הַזֶּכֶר לַהֲעֵלֶמֶת וְיִלְךָ אֲבִירָתָם וְיִקְרָה אֶת הָאֵלִים

וְיַעֲלֶהוּ לְעֵלְיָה תְּהִיִּת כְּנֹף שֶׁהֵעֵלָה לַעֲנוּסֵי גְבוּרִי לַעֲרַסֵם שֶׁהוּא

הַפְּעִינִי: וְיִקְרָא אֲבִירָתָם שֵׁם הַמְּקוֹמִים יִסֹּר וְיִי

הַדָּוָא יִדְוָה מְסִידִים גְּבוּרִי גַּ' רִיִּי יִרְאֶה אֲשֶׁר יִאֲמֹר

הַיָּדִים כְּדָרָה יִדְוָה וְיִרְאֶה כִּי לֹאִיִּי צִינֵן מִסָּד אֶךְ עֲמַה שֶׁנִּכְלַל

מִיִּי צֹמֵשׁ וְאִשָּׁה נְעִימָה עוֹלָה יִרְאֶה גַּ' רִיִּי כִּי עֲמַה יֵשׁ גְּבוּרִים וְגַם

צִמְדִים וְעוֹד כִּי עַיִי הַמְּסִידִים יֵשׁ לֹאִיִּי לַגְּבוּרִים: וְיִקְרָא מְלָאָךְ

יִדְוָה אֶל אֲבִירָתָם שְׂנִיָּת מִן הַשְּׂמָיִם: וְיִאֲמֹר

כִּי נִשְׁבַּעְתִּי נֹאֵם יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ

אֶת הַדְּבָרִי הַזֶּה וְלֹא הִשְׁבַּחְתָּ אֶת כְּבוֹדִי אֶת

יְהוָה: כִּי כָרַךְ אֲבִירָתְךָ וְהִרְבֵּה אֲרִבָּה גַּ' לִי

פְּעִינִים צִיִּן וְחִיִּי אֲרִבָּה אֶת וְעַךְ כִּי קוֹלֵם הַמִּימְטוֹק הִיוּ ה' הַיּוֹם הַיִּיִּי

וְעֲמַה שֶׁנִּמְמַקֵּךְ הִיִּי צַג צַג מְסִידִים שֶׁהֵם גְּבוּרִים לִיִּי וּמִיִּי נַעֲשׂוּ גַּ' צִיִּי

[שֶׁהֵם צ' הַיּוֹם] הִרִי לִי צִיִּי [שֶׁהֵם צ' הַיּוֹם] כִּי אֲמַר הַמִּימְטוֹק [לִיִּי רִיבִי

וְאֲרִבָּה] אֶת זִרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשְּׂמָיִם וְכִזְחֹל אֲשֶׁר

עַל יִשְׂפַת הַיָּם וְיִרְשׁ זִרְעֶךָ אֶת יַעַר אֵיִתִּי

וְהִתְפַּרְסְנוּ בְּזִרְעֶךָ כֹּל גְּבוּרֵי הָאָרֶץ עַקְבֵי אֲשֶׁר

שִׁמְעֶתָּ כְּקוֹלִי: וְיִשָּׁב אֲבִירָתָם מְסִידִים צִמְדוֹת אֲוִר מִתּוֹ

2

תש"י: אלוהי ייחוד אלוהי פסד"ם ש"ר: אלוהי ייחוד אלוהי

קנה

תפלת העשיה

סדרור

לַעֲמֵק וְיִלְכּוּ שְׂנֵיִיהֶם יִדְוָה נִכְלַל זֶה כֹּהֵם אֲשֶׁר צִמְדָה וְיִמִּי

צֹמֵשׁ: וְיִכְבְּדוּ אֶל הַמְּקוֹמִים לִיסוּר וְיִי אֲשֶׁר אֲמַר לֹא

הָאֲלֹהִים וְיִכְנֹן שֵׁם אֲבִירָתָם אֶת הַמְּזִבְחָה (עֵינִין)

[מִנֵּינִין] נִמְקֵךְ לִיִּי וְלִיִּי לִיִּי] וְיַעֲרֹךְ אֶת הָעֵצִים

וְיַעֲקֹד אֶת יִצְחָק כְּנֹף הַמִּמְמַקֵּם הַגְּבוּרִי לִמֵּן לַחֲנוּךְ וְיִשָּׁם

אֲתוֹ עַל הַמְּזִבְחָה מִפְּעֵל לְעֵצִים: וְיִשָּׁלַח

אֲבִירָתָם אֶת יָדוֹ וְיִקְרָה אֶת הַמְּאִכְלָת לְשִׂדְחָם

אֶת כְּנֹף שִׁמְשׁ אֲבִירָתָם שֶׁנִּרְיָךְ לַהֲלוֹאֵה דֵם שֶׁהוּא אֲמוּסִים הַמִּזְעִינִים

וְהוּא הַגְּבוּרִי וְכוּוֹנְמוֹ כִּי לַעֲמֵק: וְיִקְרָא אֶלֵיךְ מְלָאָךְ יִדְוָה

מִן הַשְּׂמָיִם וְיִאֲמֹר אֲבִירָתָם קִדְמָה לֹא שֵׁלִים מְסִידִים

לְצַדֵם אֲבִירָתָם צִמְדָה שֵׁלִים מְסִידִים עִם גְּבוּרִים כִּלְכֵל אֲשֶׁר צִמְדָה

וְיִאֲמֹר הַגְּבוּרִי: וְיִאֲמֹר אֶל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנְּעָר

וְאֶל תִּתְעַשׂ לֹא מִאֲמוּנָה לִשְׁוֹן מִיִּי כִּי אֲשֶׁיִי הֵדִים יִמְמַקֵּךְ עַל

יָדֶיךָ אֶף שֶׁלֹא מוֹלֵאֵה דַעַם כִּי עֲתִידָה יְדִעְתִּי לִשְׁוֹן מוֹיִיִּי כִּי

יִרְאֵה אֲלֹהִים אֲתָה שֶׁהֵם הַגְּבוּרִים שֶׁנִּמְעַרְבּוּ גְבוּרִים צִמְדִים חוּסִים

הַיִּיִּים אֲוִירָתָם מְסִידִים לְצַד וְעֲמַה יִרָא אֲלֵהִים שֶׁנִּמְעַרְבּוּ גְבוּרִים צִמְדִים חוּסִים

אֲמַר וְלֹא הִשְׁבַּחְתָּ צִמְדָה שֶׁלֹא מִשְׁכַּם צַד אֶת כְּבוֹדִי אֶת

יְהוָה מִפְּנֵי: וְיִשָּׁם אֲבִירָתָם אֶת עֵינֵי וְיִרְאֵה

וְהִרְבֵּה אֲוִירָה גַּ' מִיִּי אֲמוּסִים דַּפְּסוּטוֹ וְיִמְלֵא דַעַם לַהֲבִיחַ

שֶׁצִּימְדוֹת אֲמַר לְחֹזֶר הַגְּבוּרִים לִיסוּר אֲמַר לַהֲכֵלֵל צֹמֵשׁ שֶׁלֹא יִאֲמוּ

הַמִּזְעִינִים וְעֲמַה נִמְקֵךְ צִיִּיִּי שֶׁהֵם לַעֲנוּסֵי הַגְּבוּרִים דִּיסוּר אֲמַר שִׁמְשׁ

יִשָּׁלַח חוּסִים לַעֲנוּסֵי הַגְּבוּרִים כִּי מִמּוֹק הַדָּן צֹמֵשׁ חוּסִים אֵיל אֲמַר כִּי יִצְמַק

הַפְּעִינִי חוּסִים לַעֲנוּסֵי כְּפִכְבְּךָ גַּ' צִיִּים אֲחִיִּיִּי מִיִּיִּי אֲמַר לַעֲנוּסֵים

**וישאו אבכרם את עיניו ויראו ותנהו
איל אחר נאחזו בסכך בקרניו וילך
אבכרם ויקח את האיל ויעלמו לעלה
תחת כננו: ויקרא אבכרם שם
המקום ההוא יהודה ויראה אשר יאמר
היום כדר יהודה יראה: ויקרא מלאך
יהודה אל אבכרם שנית מן השמים:**

**וילאמר כי נשבעתי נאם יהודה כי יען
אשר עשית את הדבר הזה ולא
השבת את בנה את יחידך: כי כרד
אבכרך והרבה ארפה את זרעך
כוכבכי השמים וכחול אשר על שפת
דלים וירש זרעך את שער איכרי:
והתברכו כזרעך כל גווי הארץ ערב
אשר ישבעת בקלי: וישב אבכרם
אל נעריו ויקמו וילכו וחדו אל פאר
שבע וישב אבכרם בכאר שבע:**

ח"ש ויקח אילי מנאלך ר' מן
המנים וכי אל משלה וכי יהוא
המנאל עצמו הנכה צעם יהוא
ונגמר מנולמו העקרה, יהוא היה
אמר עשה בנאומי כי נבואתי שלם
דעמי כי יהא אליהם אחי ועשיתי
המלוה בשלמות ולא חשבת אם בך
אם יחידך, וכי הנמה מרסני דעמי
לזה אמר הנני כולמיר מנולמו אילי
מכיר שילי שלם.

**והנה אי אחר נאחזו בסכך
ב-ר-י-י ידוע מ"ש הנני
האמת נשבעתי לזמן יהיה נשבעתי
לנקה ונעת העקרה פנסי
משמו ונכסה בולא ואלכיה אצני
פ"ש הקריעי, ונמלה לפי האמת
לזמן דיהא נשעתי ונחתי ונקרב
שמיסה אילי וילקח חו נהיה לו נשמה
לדעוהו ח"ש דנעשה דען, כלומיר
אל שניכסנו כי שמימו נעשה דען
ולקח משאר נוק-פלה נשמה, הבה
הקריעי של של מחיה עוב נשמה
לדעוהו והיהו אשכח לנרונה והנה
אל חמ"ר ונשעתי לזמן עס כולל
דנעשתי לזמן נכסנו באלו ונמלה
שאהא למח, פי דוד אום ר'**

**כי בדר אבכר, נמנה דל אליהו
פ"י גרים אומי הוים שקד
לפניהם אצני ע"ה אם בני המקור הקריעי
י ממויניו הכי לזמן יהוא, ונאחזו להגאון המסיד מהר"ר אלעזר מקראפקה אשר"ה בני נעשבה
דוקח נמ" יומה דכתיב דמקורם לזמן יהיה נמנו ממויניו של שחר והקריב האל היה נמנו ממויניו של
יו הערבים, דודא היה שהיה הנכה צנייה שחשנו ענכ האל וכי עב"ל ע"ש שהאריך מנה ומכיר
הערבים כי נעת העקרה פרסה נחמה לזמן הנקריע ונשעתי לקרני חמד והאל קרניו עני, ומשום הנה
המקור הקריעי כי ממדין כי שמורות חו ין הערבים ונרנו נכסלים כדנמנו כי בך פלכך הנהיה
לפניו וכי.**

**עקב אשר שיבעת בריי, שנעשתי משם הרב הגדול מהר"י רחמיס"י ז"ל שיפוש מ"ש כמנומנה
למכרסה אצני ע"ה חסמה לו מנולך אל משלה דוד אומי כי אילינו מקרב שקריות כריו הוא
אמר לו והעלוה עב שגולה לו הקריעי, והטעם סדכ שהי' לזוי בעלמנו לא חשעך לשמוע לא למלך ולא
לנכח ח"ש יען כי משית לאם הדכך הוא עקב אשר שמיטה כקולי כלומיר נוסף ק' שכת על אשר לא מרסתי
כמנולך ונלתי לשמוע ממני ח"ש עקב אשר שמיטה כקולי ליקרא ולא שמיטה לקול מנולך.**

**וישאו אבכרם את עיניו יורוה
ככר נינהו וירוה ח"ש כלל
כ"י מ"י ח"ש שמירת אש"ה שלם
היה מנציה עיניו ואינו נשמעל אלא
כ"י אומי ויה מודע וישא אבכרם
אם עיניו, ככר נמנה פ"ש דלוקרי
וא"י ודנעתי ניהיה ע"י בה, משער
לחש"ה הנה שמה מנצח אל
נעשתי לצורך העשה"ה בקרני שיש
אכר"י מלין לזך עולה נמלל, וכן
רמזי דכל סוגמו סוגמו לזמן למק
קפס"י ויהו חמי והנער נלפס ע"ד
משפלות כ"ה מלכות כדדוע.
ח"ה יורח אום ח"ש**

**ויאמר אבי ויאמר הנני בני
לך כחאשויס ויאמר לז
שמיסה מסך ודך מנאמיר עילי ויאמר
הנני בני עמיה אלי נעשה מרת ננרתי
ממנו, מתי כען ויהא אום ח"ש
אליהם יראה לו יהיה ר"ח
האל אשכח לנמיר לנלול
עז רוח הקודש דנכסתי לזמן הנקריע
ממנו בלא חוה הא"ל לעלה בני
והננו האל לעולה בני ר"ח הוא כי
רוח נשמת הבל, פי דוד אום ח"ש
כי עכ"ה דיעתי כי ירה אשוריים
איהו ויא השבת את בני
את ויחידה גימתי, ים לזקוק אומיר
נמה דעמי כי יהא אליהם שמה,
והלא יז מסין לחמיו ויהי לצקומו
של לחש"ה ממוסוסימה בשמים ונאמר
וכי ונמל קאמיר עשה דיעמי, ומו
דכתיב ננימי ימירתי, ומו דלש"י אומר
כי נשענתי נמס'ה' כי יען אשכ ששים
אם הדכך היה ולא משכתי אם בך
אם יחידך ותי' ולא קאמיר ממני,
והפלי' הנכ מהר"ש פרימו ו"ל כי
הנה לחש"ה כרוב קרועמו ודכסמו
בעקרה מהר' מאל והספלה לעשותם
צמיה נורהו ודכסמו נמל וקומוס
נעלמתי ולכן גם מנולך הנעשה נעם
היהו נכרה שלם כמכלתי השלמות**

**עצי עלה ויקח וילך אל המקום אשר
אמר לו האלהים: פיום השלישי
וישאו אבכרם את עיניו ויראו את
המקום מרחוק: ויאמר אבכרם אל
נעריו שכו לכם פה עם החמור ואני
ודנער נלכד עד פה ונשתחוה
ונשוכה אליכם: ויקח אבכרם את
עצי העלה וישם על ידחק כנו ויקח
כריו את האש ואת המאכלת וילכו
שניהם יחדו: ויאמר ידחק אל
אבכרם אכיו ויאמר אבי ויאמר הנני
בני ויאמר הננה האש והעצים ואיה
הישא לעלה: ויאמר אבכרם אלהים
יראה לז הישא לעלה בני וילכו
שניהם יחדו: וכאו אל המקום אשר
אמר לו האלהים ויבן שם אבכרם
את המזבחת ויערך את העצים ויעקד
את ידחק כנו וישם אהו על המזבח
מפועל לעצים: וישלח אבכרם את
ידו ויקח את המאכלת לשהט את
כנו: ויקרא אליה מלאך יהודה מן
השמים ויאמר אבכרם אבכרם
ויאמר הנני: ויאמר אל תשלח ידך
אל הנער ואל תעש לו מאומה כי
עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה
ולא חשכת את בנה את יחידך ממני:**

**וישאו אבכרם את עיניו ויראו ותנהו
איל אחר נאחזו בסכך בקרניו וילך
אבכרם ויקח את האיל ויעלמו לעלה
תחת כננו: ויקרא אבכרם שם
המקום ההוא יהודה ויראה אשר יאמר
היום כדר יהודה יראה: ויקרא מלאך
יהודה אל אבכרם שנית מן השמים:**

ויאמר אל תשלח גוי

קב דברים בין אברהם והקבי"ה (אתמול אמרת כו"י איל הקבי"ה לא אחלל בריתי כו"י) - שהוא מדברי הקבי"ה לאברהם "כי עתה ידעתי" (שעל זה כתב את פירושו). והביאיר בזה:

לכאורה צריך ביאור, לשם מה הוצרך הקבי"ה לומר לאברהם שעמד בנסיון (גם בלי שחיטת יצחק) "עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה"? הרי כשם שאברהם אינו לא הרהר אחרי מדותיו של הקבי"ה כאשר נצטווה, קח נא את בנך" אלא מידה לקיים הציווי מבלי לחפש הסברה ותירוץ על ציווי זה, הרי ודאי כאשר ציווה הקבי"ה שוב "אל תשלח ירך", לא ה"י צורך לבאר לאברהם הטעם על כך (שגם בלי שחיטת יצחק כבר עמד בנסיון ו"ידעתי כי ירא אלקים אתה גוי"א, כי אברהם לא הרהר אחרי מדותיו של הקבי"ה ונפרט שבודאי ה"י יכול להבין מעצמם) שבי"ז ה"י רק נסיונו ואין צורך שהקבי"ה יאמר לו בפירוש "כי עתה ידעתי גוי"א.

ועכצ"ל שדברי הקבי"ה "כי עתה ידעתי גוי"א לא באו (רק) לבאר לאברהם מטרות נסיון העקידה, אלא שזה ה"י גם מענה על דברי אברהם, שא"ל יטעה לומר שאינו ירא אלקים ולא נמקיימה מטרות הנסיון, אלא אדרבא "עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה".

והיינו, כנ"ל דכאשר אברהם שמע את הציווי "אל תשלח ירך אל הנער", אע"פ שהקבי"ה ציווה "קח נא את בנך גוי והעליתו שם לעולה" - הטיק מזה, שאולי הטעם שהקבי"ה אינו מניחו לקיים הציווי ד"קח נא גוי" הוא מפני שאינו ראי לזה - וע"ז ענה לו הקבי"ה "אל תשלח גוי" כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה גוי"א, דזה שציווהו "אל תשלח גוי" אינו בגלל חסרון חוץ באברהם, דאדרבה "עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה", אלא זה לפי ש"לא אמרת לך שחטתו אלא העליתו".

לקובץ שיחתו וירא תשי"ח

ד. כי ירא אלקים אתה:

(א) מעלות אברהם עצמו: משא"כ אהבה - מעלת כל "זרע אברהם":

עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה. נאך די שיטה זו דער נסיון העקידה איז געווען דער נסיון העשירי, דער לעצטער נסיון פון אלע נסיונות פון אברהם אינו, איז דווקא נאך דעם לעצטער נסיון זאגט מען אים, עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, אנער פון די פריערדיגע נסיונות האט מען נאך נישט אנגעזען, אז ער איז א ירא אלקים.

הגם די גמי (טוטה לא ע"א) זאגט: גדול העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה און מען בריינגט דארט א ראי אויף דעם פון אברהם אינו, זאגט דארט די גמי

10) ראה שיחת נזר הקודש תולד (פני"ג, יב),
11) ונפרט ע"פ פ"ש"י לעיל (כ"פ, ק"ח נא), א"ל בבששה ממד עמוד י"י בזה הנסיון כו"י.

אור התפלה

קב ולאחר זה פירש אברהם את שיחתו זו, דזה שרצה לעשות חבלה ביצחק היינו מפני ש"אתמול אמרת כו"י וחזרת ואמרת כו"י וע"ז בא שוב מענה (הקבי"ה, ע"י) המלאך "כי עתה ידעתי גוי" (ואין צורך אפילו בחבלה) שכלקמן.

(ט) טעם שאברהם "פירש שיחתו":

לאחרי שאברהם אמר "א"כ לזנום באתי לכאן אעשה בו חבלה כו"י, ונענה בשלילה (אל תעש לו מאומה) חשב אברהם, שאולי הטעם שנצטווה "אל תשלח ירך גוי" (ויפך הציווי ד"קח נא גוי"א) הוא לפי שאינו ראי לזה ולא עמד בנסיון כדבעי, כי לכו אינו שלם עמו (דאף שמוכן לקיים ציווי זה בפועל, מ"ם ה"ה מחרה אחרי מדותיו כו"י) ולפיכך אין מניחים אותו לקיים הציווי ד"קח נא גוי"א.

וזהו ג"כ הטעם שלא נמקבלה בקשתו ד"אעשה בו חבלה כו"י, כי בזה חודה שבאמת אינו ראי לקיים הציווי ד"קח נא את בנך", ולכן ניקש שעכ"פ יוכל לקיימו במקצת (ע"י חבלה והוצאת דם, כדי שלא תהי' ביאתו לכאן "חנם" - ולכן נענה בשלילה):

ולכן המשיך אברהם לטעון - אפרש לפניך את שיחתך, שבקשתו "אעשה בו חבלה כו"י" לאחרי שנצטווה "אל תשלח ירך לשחוט", היתה (לא בקשה שיוכל לקיים עכ"פ במקצת) ד"קח נא גוי"א (אלא) לפי שלדעתו נמכרו אז שזו היתה מעקרא בנות הציווי "קח נא" - לא שישחוט את בנך, אלא שייציא דם כו"י לזרקו על המזבח.

והטעם שחשב שזה ה"י הציווי מעיקרא - המכיר באמרו "אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע וחזרת ואמרת קח נא את בנך", כלומר: לכמתלה אכן לא הכין אברהם ביצד יכללים להתקיים שני דיבורי ה' הסותרים (אלא שכיון שנצטווה בפירוש "קח נא גוי"א) ה"י והעלה גוי"א קיים זה מבלי להרהר אחרי מדותיו של הקבי"ה: אבל עכשיו שנצטווה "אל תשלח ירך לשחוט", הרי אפשר להכריע בין שני הכתובים לקיים שניהם - ע"י עשיית חבלה והוצאת דם (והדיקתו על המזבח).

וזהו טענת אברהם, דכיון שזוהי כוונתו ב"אעשה בו חבלה כו"י, לקיים ציווי השם בשלילמותו, מדוע "עכשיו את אמר לי אל תשלח ירך אל הנער"?

וע"ז נענה ש"יעתה ידעתי כי ירא אלקים אתה גוי"א, ואין בו שום חסרון - כי לא נמצא ממנו מלקיים ציווי השם, שהרי מלכתחילה "לא אמרתי לך שחטתה אלא העלה, אסקתי אתה" (וזהו הטעם שאין סתירה בין שני הענינים ד"כי ביצחק גוי"א, קח נא גוי"א) - ונמצא שאברהם קיים ציווי השם (העלה"ה) בשלילמותו.

(י) ההכרח כפרש"י:

עפ"י מתורץ בפשטות הכרח של רש"י על פירוש זה, שהיו באו עוד חילופי

9) ראה גם נזר הקודש שבתערה 2. באר בשדה על פ"ש"י.

וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל, אחר נאחז בסבל בקרניו, וילך אברהם ויקח את האיל, ויעלהו לעלה תחת בנו:

מסעינפנים: א. וישא נא. לי חפשי ב. טעם שחפש איל להקריבו. ב. והנה איל — קשר האיל שנברא בין השמשות להעקדה, ג. ויעלהו לעלה תחת בנו [א]. שריכותו להעקדה. ב. טעם שאמר הי"ד כאילו הוא עשוי בבני. ג. עיי' דוקא געשה יצחק עלילה המינית.

א. וישא:

(א) לי חפוש:

מאריכות לשון הכתוב, "וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל" משמע, שלא ראה את האיל פתאום, אלא שנשא את עיניו לדפשו: אחר בהמה כדי להקריבה, מתחת בנו (דאליכ הילי להכתוב לקצר, "וירא אברהם והנה איל"), וכן מפורש ב"רמב"ם נאן. והיינו שההעלמות להקריב קרבו באה מצד אברהם.

לקיטו שריכות וירא תשמעו

(ב) טעם שחפש איל להקריב:

ע לקמן סי"ג סק"א ולעיל בפ' שלפני"ז סי"א.

ב. והנה איל — קשר האיל שנברא בין השמשות להעקדה:

והנה איל אחר אורח ביהמה הוא האיל שנברא בין השמשות וכן שנה היה פירש בין השמשות דבר הממוצע בין יום ויום לילה דכלל דבר יש ד' יסודות אש ומים רוח עפר והם דברים נגדיים מים מכבה אש רק צריך להיות עוד דבר א' המתברר והוא מלת א"י"ן כי כאשר מגיע יסוד המים לכטל את יסוד האש הוא נמלט ממציאות שגוגיע למדת א"י"ן וכאחבה ויראה ג"כ כך כי בדבר גשמייות שהוא אורח דבר או אנו ירא ממנו בשעת מעשה וכשהוא ירא ממנו אנו אורח אנו אננים בהש"ש יש אהבה

1) ועי' וישא עיני וירא ברש פירשתי (וירא) ית. ב. — כי אברהם הי' יושב פתח האהל, לראות

אם יש עובר וש"כ (ית. א וברש"י) — שחופש אורחים: וכן בחזלית מעשה העקדה — ויהי ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק — כי הצורך לחופש את המקום (ראו רש"י שם, אחר פלהאית מד"ג) וגם ראית המקום היתה עיי שריאה ענו קשור על הרה"י (רש"י שם).

קור אור התפלל

ואברהם גופא מנלו דכתי' זרע אברהם אורחי. איז ידוע דער פ"י אויף דעם פון הוד כ"כ אדמו"ר האמצעי ווען ער איז נאר געווען א יונגע אינגל, אז אויף אברהם'ן אליין איז ניש קיין חידוש אז מען זאל אויף אים זאגען אורחי, ווייל אפילו א בעל עגלה, אויב דער אויבשרשטער וואלט מיט אים גערעדט, וואלט ער אויך אזוי געווען, אבער די ראי' איז מזרע אברהם, אז די קינדער און אייניקלעך פון אאע"ה האבען אה' צו אלקות, פון דעם איז א ראי' אויף די מעלת האהבה אויף יראה. אבער מצד דעם עצם ענין היראה שטייט דאך ביי אברהם אבינו עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה.

סי' השריחות תשי"ד ע' 55

(ב) התכללות היראה באברהם שהיא אהבה:

דרך ומדות קודש העליון דלית תמו קיצוץ ופירוד ח"ו וכל המדות כלולות זו מזו. ולכן הם מיוחדות זו בזו כידוע לר"ח וכדכתיב באברהם שהוא מדה החסד והאהבה עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה עיי שלבש מדה הגבורה ויעקוד את יצחק בנו ויקח את המאכלת כ"י.

אגרת הקודש סי"ג

(ג) מעלת היראה על האהבה היא העבודה בפועל:

דער רמב"ן זאגט אויף דעם פסוק עתה ידעתי וגו' — רש"י פירש שעמה יש מה להשיב לשטן ולא"ה, אבל הרמב"ן פירש — מתחלה הי' יראתו כח לא יצא לפועל כ"י רעמה נודעה במעשה, היינו התגלות הכח בפועל. די כוונה אין דעם אית, אז די מעלת היראה איז מצד העבודה בפועל. ווי הוד כ"י אאמ"ר הרה"ק האט אמאל געזאגט, אז מען קען זיצן אין א ווינקל און זיין א אורח אלוקים, אבער דער וואס האט רי"ש וועט ער זיך כאפען בודק צו זיין די ציצית, אויב זיי זיינען בהדדור, ניש נאר וואס ער וויל ניש די פשרות ווי לדוגמא אז עפ"י דין זיינען די ציצית כשר נאפילו ב"י חוטיג, נאר ער וועט זיי בודק זיין אויב די ציצית זיינען טאקע מוהדדים. און דאס איז דוקא ביי דעם וואס האט יראת שמים, אבער דער וועלכער האט בלויז אהבה אליין קען זיין אז ער וועט זיך ניש כאפען אויף דעם. ער קען שטיין אין א דביקות און האפען אהבה און התקשרות צו אלקות אבער ניש אויף בפועל ממש, נאר דוקא דער וועלכער איז א רי"ש וועט זיך כאפען בודק זיין די ציצית אויב זיי זיינען בהדדור און ניש נאר די ציצית, נאר אויך זיין הארץ איז בהדדור, א כשר'ע הארץ.

סי' השריחות תשי"ד ע' 56

ה. מנעני:

ע' לקמן פ' ויאמר כי נשבעתי ס"ד סק"א.

6

... זה מבלטי ביותר את הקשר שבין הקרבת האיל למעשה העקידה, שע"י הקרבת האיל, תחת בניו פועל אברהם שיצחק נצטוו יהי בגודל של קרבן.

כלומר: בכרונת הכתוב שהקרבת האיל הייתה, תחת בניו הי' אפשר לפרש שהקרבת האיל הייתה במקום הקרבת בניו, והיינו שע"י הקרבת האיל הסתמך מ"בניו" גדר של קרבן, וחל על האיל: ומאדש רש"י, שהפירוש ב"מתח בניו" הוא להיפך, שע"י הקרבת האיל היז, כ"איל הוא עש"י בבניו, וע"ז חל על יצחק גדר קרבן, ודבר זה - חלול גדר קרבן על יצחק ע"י הקרבת האיל - הי' "חידושי" של אברהם, ולכן החקק להתפלל ע"י להקפידה - "יהי רצון שתהא זו כאלו היא עש"י בבניו".

לקייש וירא תשע"ז

(ג) ע"יזי נעשה עולה תמולמה:

ועפ"ז יומתק (יתרו?) אד יצחק, גתקדש... להיות עולה תמולמה (רש"י תלדות כה, כו, ב) ע"י עלי' לזווד למכותה⁴⁹ - וע"פ הג"ל, נעשה זה ע"י שחיתה כ"י וש"רפת האיל, תחת בניו, שהקפידה קיבל תפילתו יהא נחשב, כ"איל היא עש"י בבניו (וראה רש"י פ"רשטנו כו, מב) "אפוד של יצחק צבור כו"ס⁵⁰." חערה 29 שם

ויקרא אברהם שם המקום ההוא, ה' יראה, אשר יאמר היום, בהר ה' יראה:

השע"פ"ים: א. טעם שנא' בתחלה יראה בסגול ואח"כ בקמץ, ב. ענין זה נמשך לכא"י"א ב"רושה", ג. אשר יאמר היום, ד. בהר ה' יראה, ה. ענין ב' פ"עמים יראה, ו. מה הביאו להתפלל אז ה' יראה וכו'. ז. ע"יזי נתקדש המקום, ח. מדה כנגד מדה כנגד העקידה.

א. טעם שנא' בתחלה יראה בסגול ואח"כ בקמץ:

בתחלה נ"י יראה בסגול שעתידי להתראות שם כ"י ואחר העקידה יראה כבר נראה הוא בהר ה', להבי' זה. הנה אברהם הי' מדרגתו מדה האהבה והידיאה המה ש"י הפכ"י כי האהבה ענינה היא התקרבות המכלל שמשמעותה להתקרב אל

4) שה"י עכ"פ"ל שהמחנה כאן לקדושה מעד קדושת העולה לאח"י הקרבו ולא לקראת שם בלבד, שזה נעשה לפני העלי' למובח.

5) ועי' פ"י ויאמר אל תשלת יחד ס"א ובסיק שלפ"ז.

אור התפלה

ויראה כאחת כי הוא המתקרב וכח הפועל בנפעל, והא"יז נקרא חכמה ע"ד החכמה מא"יז המצא. וחכמה ראשית ראשית חכמה יראת ה' וכשנקרא ראשית איז יש לו מספר דאוד משמעות אחדות אבל ראשון הוא התחלה המספר מסמא יש מדרגה שהיא למעלה מן החכמה ויום נקרא בהירות שאדם רואה את בהירותו ית' ולילה נקרא חשכה שאינו רואה ח"י בהירותו והמתקרב הוא אי"יז. וזהו בין השמשות דבר המתקרב בין יום ובין לילה וזהו היתה ענין העקדה שתעלה את יצחק לכלול אותו במדת אהבה והאלוקים נסה את אברהם הגבורה עלה מבח האהבה וכוונתו הוצרך להעלותה במדת אי"יז וכן שנה ה"י פ"י שנה לשון שינוי ר"ל ע"יזי יוכל להשתנות.

לקוסי אמרים להתיים ש"י

ג. ויעלהו לעלה תחת בניו:

(א) שייכונתו להעקידה: וזהו גם הטעם שרצה אברהם להקריב את האיל, תחת בניו - כי כ"י שקרבנו יפעל שהבהרות על נסיון העקידה (שהם ענינים עיקריים לקיומו של עם ישראל) ויבטחו לו בשבועה, ה"י צ"ל שייכות וקשר בין הקרבן והנסיון. וע"ד שמצינו בקרבנותיו של נח (שפעלו שבועת ה' "לא אוסיף") דנוסה על זה שהקריבה תכף לאחר צאתו מן התיבה (כסמכות וכוונתו להמבול) הנה הקרבנות עצמם היו מבהרות אלו שניצלו מן המבול - כמ"י"כ בענינו, שכ"י לקשר קרבן זה עם עקידת יצחק הקריב אברהם את האיל, תחת בניו⁵¹

לקוסי שיחת וירא תשע"ז

אין וירכאלד אז נח האט געזאגט א רמו אז ער דארף מקריב זיין קרבנות ווי רש"י האט געזאגט פריער (שם כ) "אמר לא צוה לי הקב"ה להכניס מאלו שבעה שבעת אלא כ"י להקריב קרבן מהם" - דערפאר האט אויך אברהם געזוכט עפעס א רמו אויך א קרבן, וואס דאס איז וואס ס'שטייט "וישא אברהם את עיניו", און ער האט טאקע געפונען דעם רמו - "וירא והנה איל גו"ש.

משוחת ש"י"פ וירא תש"ל"ז (באתי מונח)

(ב) טעם שאמר יהי"ר כאילו ה"י עש"י בבניו⁵²:

מכ"יזי שכ"י ידע אברהם "שלא ה"י חפץ הקב"ה לשחטו אלא להעלה" - ועד שאר"פ ליה"י באופן אחר, כי "מוצא שפתי לא אטורה" הקב"ה חבי"ד לאברהם "כי ביצחק יקרא לך זרע" - צ"ל המתקפה א"ד זה העלה אברהם את האיל, תחת בניו, ש"ד"י מתפלל... כאלו בני שוחטו כ"י, ה"י הקב"ה, ה"י חפץ... לא לשחטו"י?

2) ועי' לקט"ו פ' ויקרא ג' שנית ג'.

3) ועי' בסיק שלפ"ז קטע א' ובסיק דלקמ"ו.

